

שפת אמת ספר שמות - פרשת שמות - שנת [תרמ"א]

[תרמ"א]:

בפסוק וכאשר יענו כו' כן ירבה כו'. ופירש"י כשם שהם נותנים לב לענות כן לב הקב"ה להרבות ולהפריץ. דקשה עינו. רבה. ופרץ. הל"ל. לכן פ"י שהקב"ה שילם לבנ"י גם על מה שחשבו המצרים להרע להם. הגם כי לא עלתה בידם פרע להם הקב"ה גם על זה. כמ"ש בעכו"ם נחשב מחשבה כמעשה. גם הפ"י על כל גליות שאח"כ כידוע שמצרים ה"י כלל ושורש של כל הגליות. וכמו כן גאולת מצרים שורש לכל הגאולות כמ"ש במ"א. לכן כו' ויוצא א"ע ישראל מתוכם לחירות עולם. פ"י שאחר גאולת מצרים נעשו בני חורין. והגם שגם עתה בעו"ה עבדים אנחנו בגלות אבל עכ"ז החירות בידינו. והוא התורה כמארו"ל אין לך בן חורין אלא העוסק בתורה כו'. והיינו שאחר גאולת מצרים נתרומו בני"י למעלה מהטבע וניתן להם התורה שהיא עץ החיים והשורש של כל הבריאה. ממילא הם בני חורין לכן מצווין לזכור בכ"י יצ"מ. ולכן כו' כאשר יענו דהיינו שבאופן זה נהג הש"י להיות הגלות הכנה לגאולה שאח"כ כמ"ש במד' ג' מתנות ניתנו ע"י יסורין תורה וא"י ועוה"ב ע"ש. וזה מטעם אוהבו שחרו מוסר ע"ש במד'. והיינו שרצה הקב"ה שיהי' המתנות דבר של קיימא. לכן הקדים לתת ע"י יסורין. וכמו שהי' גלות מצרים יסורין לצורך מתנה של התורה. כמו כן יש לנו להבין יסורים של גלותינו המר שהוא הכנה לימות המשיח ולעוה"ב. לכן בכל תוקף שיש בכל גלות הוא לקיים כן ירבה וכן יפרוץ:

במדרש אילולי שהסתיר פניו ה"י מראה לו מה למעלה כו' אעפ"כ בשכר ויסתר כו' זכה לתמונת ה' יביט. פ"י כי בוודאי גם מרע"ה ידע זאת כי ה"י מראה לו כו'. וכל אלה ההשגות הניח בעבור להסתיר פניו בשביל יראת ה'. ולכן השיג בשכר יראה זאת תמונת ה' יביט. והטעם כי מעט אשר משיג אדם בזכות מעשיו. שקול נגד הרבה השגות הבאין לאדם במתנה. ודבר הבא בעבודת האדם הוא קיים לעד. ועל ענין זה נאמר יראו את ה' קדושו כי אין מחסור ליראיו:

שפת אמת ספר שמות - פרשת שמות - שנת [תרמ"ו]

בפסוק פקד פקדתי כו' ואת העשוי לכם כו'. לכם משמע להנאתכם. ובמסורה יש הזהב העשוי למלאכה. ויתכן לפרש כמו שנעשה במשכן הכלים. כן נעשו בני"י כלים להשראת השכינה בתוכם ממש. וכל גלות מצרים ה"י שיזדככו נפשות בני"י להיות כלים לשכון השכינה בתוכם. כדכ' הוצאתי אותם לשכני בתוכם. וכ' מכור הברזל ממצרים. ונעשו בני"י בר"י חדשה. וכ' עם זו יצרת לי שנעשו כקטן שנולד ולכן תהלתי יספרו. דכ' מצרף לכסף כור לזהב איש לפי מהללו. כי כל תכלית הבריאה ה"י לכבודו ית' כדכ' ולכבודי בראתיו. וזה המבחן כפי מה שנוטל הפסולת מנפש האדם. כן נפתח פיו לספר ולהלל להש"י. וזה עיקר כחן של ישראל בפה. וזכו לזה ע"י גלות מצרים. וזה העשוי לכם להנאתכם:

שפת אמת ספר שמות - פרשת שמות - שנת [תרמ"ז]

בפסוק מי אנכי כו'. וכי אוציא. דרשו חז"ל מה זכות יש להם. וקשה דא"כ מה שייכות למי אנכי כו'. ועוד וכי מרע"ה בא לקטרג על בני ח"ו. אך מרע"ה ה"י בחי' התורה ממש. וכל מעשיו ה"י עפ"י התורה והמשפט. ובאמת גאולת בני"י רצה הקב"ה שיהי' עפ"י התורה. ומרע"ה רצה שיהי' עפ"י החסד שהוא מדתו של אהרן. ואמר מי אנכי. וכי אוציא. מאחר שהוא השליח צריכין בני"י להיות ראויים לגאולה. והש"י השיב לו כי אה"י. והיינו כי נגלה לפניו ית' הזכות שעתידיים בני"י לזכות אח"כ. וכמו שבני ישראל הקדימו נעשה לנשמע. כן ה"י הנהגות הש"י עמנו להיות עתיד והוא הכל אחד. וע"ז דרשו חז"ל כתפוח בעצי היער כו' שהקדימו נעשה לנשמע. והקשו דהא המשל קאי על הבורא ית'. וכתבנו במ"א הפ"י כי הקב"ה מנהיג את בני"י בזה הדרך כאשר הם מקדימין נעשה לנשמע. והענין הוא כי פנימיות בני"י מאד נעלה. וחלק ה' עמו. וכביכול כמו שלפניו ית' ה"י הוה ויהי' הכל אחד. כן לבנ"י עבר והוה ועתיד הכל א'. ולעולם נמצא בהם בחי' התורה ואלקיות. רק שיש זמנים שאין יכולין להוציא מכח אל הפועל הפנימיות שלהם. וז"ש בהוציאך כו' תעבדון את האלקים. כי עתה הוא בכח. וכשיגאלו יצא אל הפועל ויקבלו התורה מן השמים בפועל ממש כנ"ל: